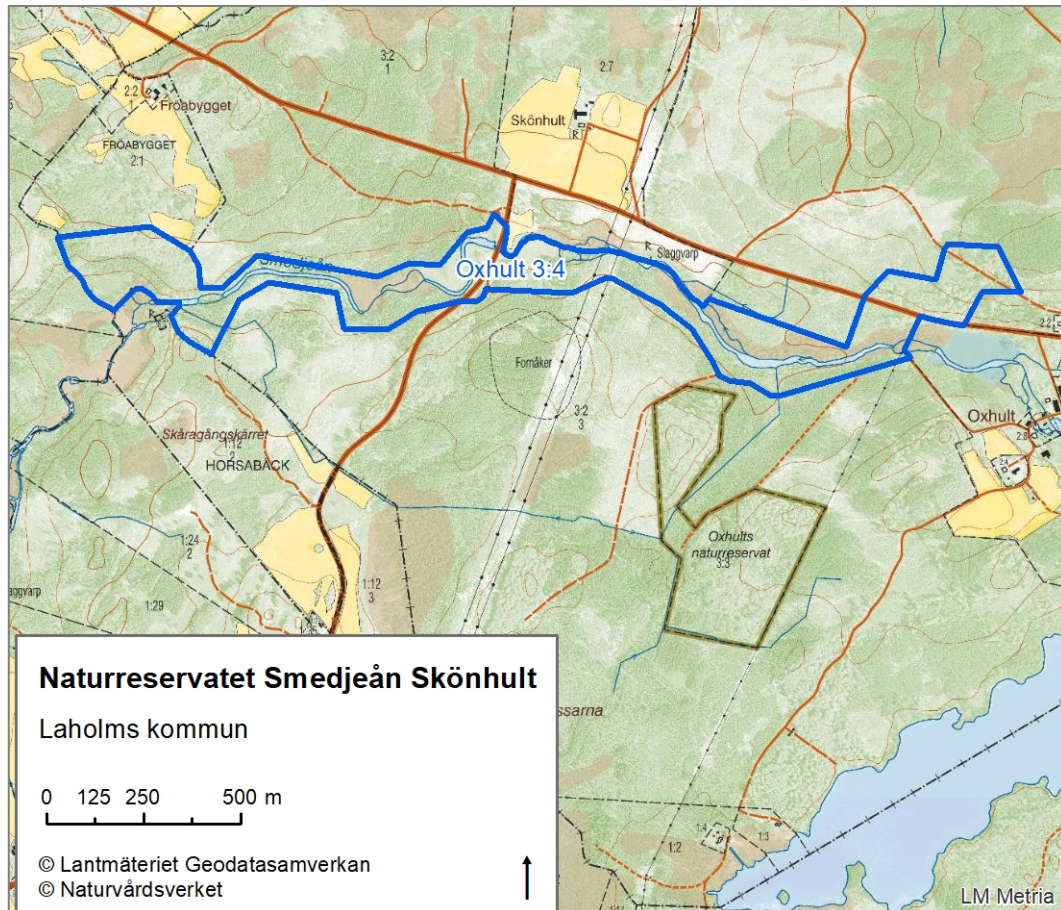

Bildande av naturreservatet Smedjeån Skönhult i Laholms kommun

Beslut

Länsstyrelsen i Hallands län beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (MB) att förklara det område som avgränsas av blå heldragen linje på ovanstående karta som naturreservat, med syfte, skäl och föreskrifter enligt nedan.

Reservatets gränser ska märkas ut i fält och dess namn ska vara Smedjeån Skönhult.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet.

I enlighet med 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan (bilaga 1).

Syftet med naturreservatet

Syftet med reservatet är att skydda, återställa och bevara värdefulla naturmiljöer i form av vattendrag, svämlövskogar och ädellövskogar samt att bevara den biologiska mångfald som är knuten till dessa miljöer. Det är särskilt viktigt att värna om kvillar, sträckor med strömmande vatten, svämmarker, lövskogar längs vattendraget, gamla ädellövträd, döda träd samt hotade och sällsynta arter.

Områdets naturvärden ska bevaras och utvecklas både genom att naturliga processer får fortgå, liksom genom aktiva återställnings- och skötselåtgärder.

Inom ramen för ovanstående syfte ska naturreservatet även stödja allmänhetens möjligheter till friluftsliv och naturupplevelser. Besökare ska kunna se, uppleva och lära från områdets typiska livsmiljöer, arter och historia.

Syftet skall nås genom att:

- land- och vattenmiljöerna skyddas mot exploatering,
- skogarna sköts så att gran ersätts med lövträd, att ingen lövved tas ut från området, att det finns inslag av gamla träd och grov död ved och att skogarna i övrigt utvecklas genom intern dynamik,
- åtgärder genomförs för att få till ett mer naturligt tillstånd i de delar av vattendraget som rensats på sten och block samt vid en kvarnlämning,
- gräsmarker sköts så att de har rik blomning, t ex genom att vedartad vegetation hålls efter,
- Länsstyrelsen verkar för att verksamheter utanför reservatet, på sikt och vid behov, anpassas så att de vattenanknutna värdena i reservatet kan bevaras och utvecklas. Vattenflödet bör efterlikna det naturliga. Försurning bör motverkas genom fortsatt kalkning. Fiskar bör kunna ta sig mellan området, havet och andra delar av vattendraget i samma utsträckning som innan dammarna byggdes.
- främmande arter bekämpas om de riskerar att skada de naturvärden som reservatet avser att bevara,
- anordningar för friluftslivet anläggs och underhålls samt att
- nya kunskaper om hotade och hänsynskrävande arter och naturtyper ska inom ramen för syfte och föreskrifter beaktas i skötseln av reservatet.

Skälen för beslutet

Berörd åsträcka har en välbevarad morfologi med flera kvillområden och blockrika strömsträckor. Ån omges av värdefulla svämlövskogar och ädellövskogar. Delar av ån och svämlövskogarna är klassade som nyckelbiotop, och delar av ädellövskogarna är klassade som naturvärdesobjekt och hela ån med omgivande svämskogar ingår i Myrskyddsplan för Sverige. Det finns skyddsvärda arter i ån, strandzonen, skogarna och den öppna gräsmarken.

Naturvärdena kan skadas av skogsbruksåtgärder som avverkning och gallring, av fysisk exploatering, försurning, vattenståndsreglering, vandringshinder, dikning, dämning samt av konkurrens från gran samt från främmande arter och fiskstammar.

De viktigaste åtgärderna för att bevara naturvärdena, och som kan göras i området, är att skydda området, hålla efter gran och att skapa en trädklädd skyddszon mot vattendraget.

Föreskrifter

A. Med stöd av 7 kap. 5 § miljöbalken (MB), om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden inom reservat, är det utöver vad som annars gäller förbjudet att inom området:

- 1 uppföra byggnad, anordning eller anläggning,
- 2 uppföra mast eller antenn samt anlägga luft- eller markledning,
- 3 anlägga väg,
- 4 borra, spränga, schakta, gräva, muddra, markbearbeta eller bedriva täkt,
- 5 dika, dikesrensa, dämna eller utföra annan åtgärd som kan påverka områdets hydrologi. Med Länsstyrelsen tillstånd är det dock tillåtet att rensa diken som anlagts lagligt under förutsättning att underhållsåtgärder med hänvisning till bestämmelserna i 11 kap. 17 § miljöbalken krävs,
- 6 anordna upplag, tippa eller fylla ut,
- 7 kalka, gödsla eller sprida bekämpningsmedel,
- 8 avverka, gallra, röja, föryngra skog eller på annat sätt påverka vegetationen,
- 9 ta bort eller upparbeta dött träd, vindfälle eller döda grövre grenar,
- 10 framföra motordrivet fordon annat än på bilväg eller parkera annat än på anvisad plats.,

- 11 bedriva jakt på lördagar, söndagar samt allmänna helgdagar,
- 12 utfodra vilt,
- 13 inplantera för området främmande arter samt att
- 14 vidta åtgärder som grumlar eller förorenar vattendraget.

Dessutom är det förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

- 15 sätta upp tavla, affisch, skylt eller göra inskrift,
- 16 lägga i eller flytta grus, sten eller block i vattendraget,
- 17 underhålla bron över Smedjeån vid väg 511 på sådant sätt att vattendraget kan påverkas samt att
- 18 utföra vetenskapliga undersökningar som innebär markering, insamling, fångst eller annan påverkan på naturmiljön.

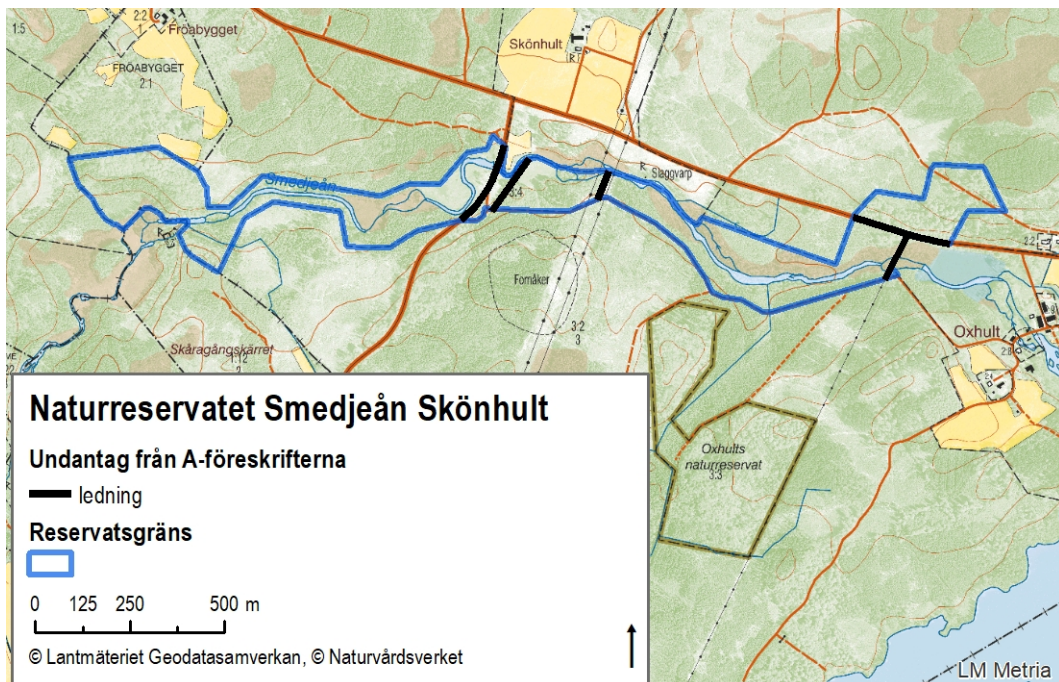
Ovanstående föreskrifter ska inte utgöra hinder för:

- Förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att vidta de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som framgår av föreskrifterna B 1 – 10.
- Akuta reparationsåtgärder på ledningar markerade på karta 1. Undantaget omfattar inte förebyggande röjning av ledningsgator, planerat byte eller flytt av ledningar eller andra åtgärder som kan planeras. Vid åtgärderna ska skador på mark, stigar, stängsel och friluftsanordningar undvikas, men om de uppstår ska de återställas så fort som möjligt.
- Underhåll av de ledningar inkl. ledningsgator som markerats på karta 1 under förutsättning att:
  - markskador minimeras och eventuellt uppkomna skador repareras,
  - inget material tillförs området som kan innehålla för området främmande arter eller förorenande ämnen,
  - åtgärder genomförs perioden 1 september - 31 mars,
  - en, hassel, nypon, slån, apel och hagtorn ska sparas om de inte utgör hinder för elsäkerheten eller ledningsunderhåll,
  - framkomlighet på stigar inte har försämrats när arbetet har avslutats,
  - hänsyn tas till stängsel och friluftsanordningar och att
  - informationsskyltar sätts upp vid reservatets parkeringsplatser innan åtgärder påbörjas, om åtgärderna tar minst två dagar. Dessa ska innehålla information om vad som görs och telefonnummer till kontaktperson. Skyltarna ska tas ner direkt efter det att åtgärden avslutats.

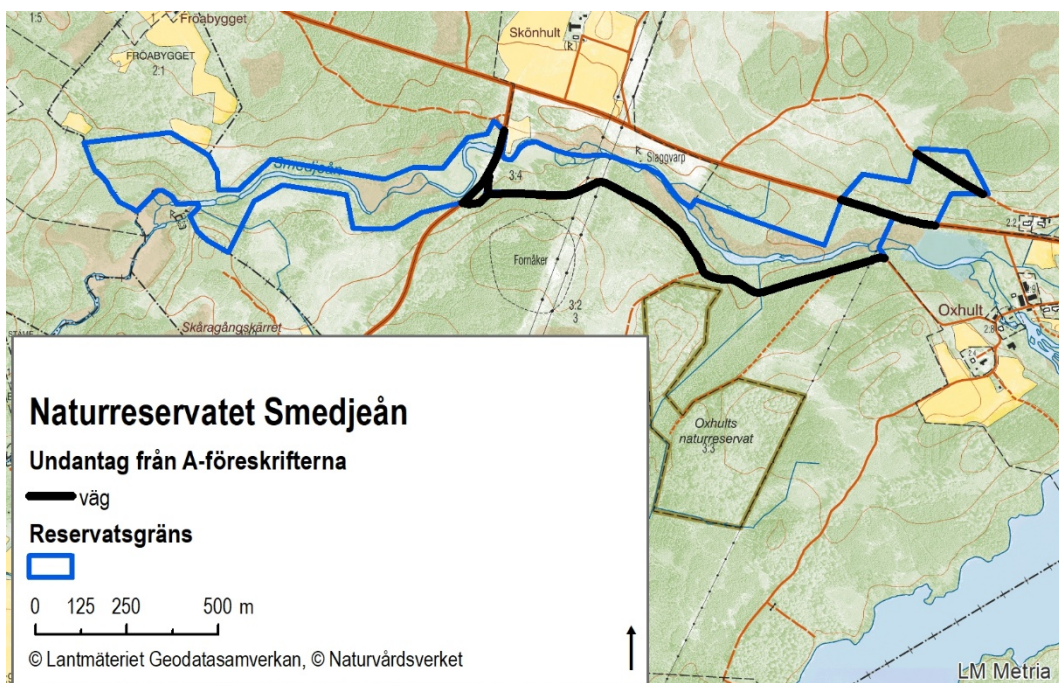
- Nergrävning eller flytt av ledningar som markerats på karta 1 under förutsättning att:
  - de nya ledningarna hamnar inom befintligt ledningsområde,
  - inget material tillförs området som kan innehålla för området främmande arter eller förorenande ämnen,
  - åtgärder genomförs perioden 1 september - 31 mars,
  - vattendrag inte grumlats mer är obetydligt,
  - körskador och markkompaktering undviks, särskilt på blöt mark nära vattendrag,
  - framkomlighet på stigar inte försämrats när arbetet har avslutats,
  - hänsyn tas till stängsel och friluftsanordningar och att
  - informationsskyltar sätts upp vid reservatets parkeringsplatser innan åtgärder påbörjas, om åtgärderna tar minst två dagar. Dessa ska innehålla information om vad som görs och telefonnummer till kontaktperson. Skyltarna ska tas ner direkt efter det att åtgärden avslutats.
- Drift och underhåll av vägar markerade på karta 2. Sådant underhåll av bron över Smedjeån som kan påverka vattendraget kräver dock Länsstyrelsens tillstånd, se föreskrift A17.
- Snitsling och skyltning vid jakt under förutsättning att dessa avlägsnas senast ett dygn efter avslutad jakt.
- Jakträttsinnehavare att använda motordrivet fordon för uttransport av älg, hjort och vildsvin i enlighet med terrängkörningsbestämmelserna, dock inte vid körning på fuktig mark eller inom 20 meter från sjö eller vattendrag.
- Jakt på skadat vilt och eftersök av skadat vilt.

B. För att tillgodose syftet med reservatet förpliktigas med stöd av 7 kap. 6 § MB ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheten tåla åtgärder inom området enligt följande:

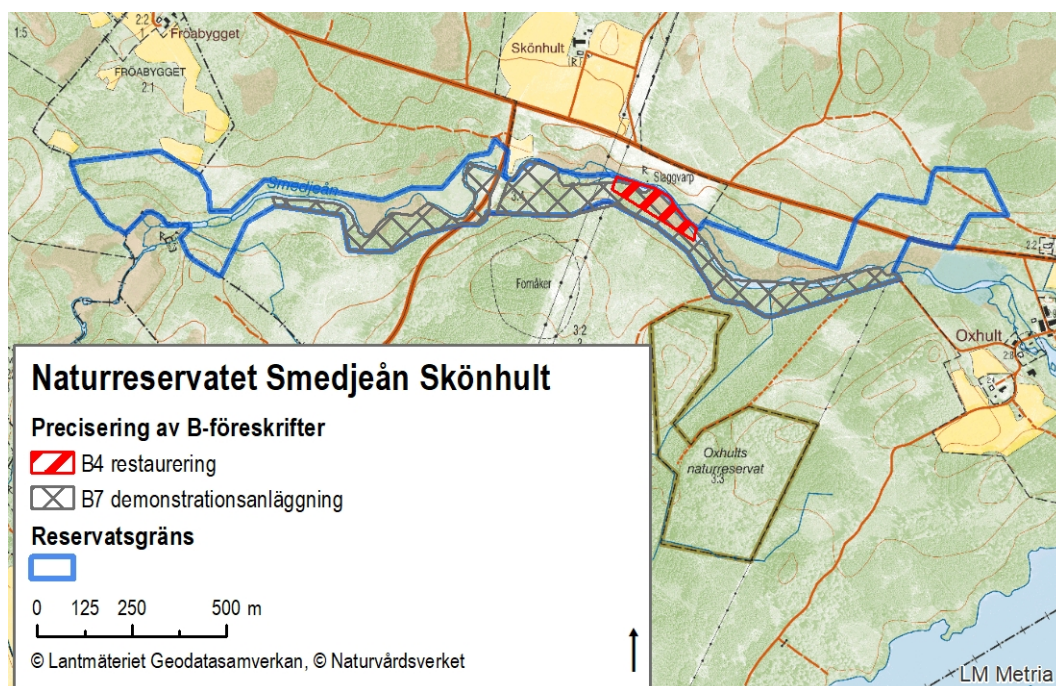
- 1 utmärkning av naturreservatets gräns enligt Naturvårdsverkets anvisningar,
- 2 anläggning och underhåll av friluftslivsanordningar som parkeringsplats, toaletter, markerade stigar och informationsskyltar,
- 3 avverkningar, gallringar, röjningar, ringbarkning, föryngringsåtgärder och skapande av högstubbar, lågor och hålträd,
- 4 återställningsåtgärder vid kvarnlämning markerad på karta 3,
- 5 betesdrift, stängsling, slåtter, bränning,

Karta 1: Kartan visar var i området det finns undantag från A-föreskrifterna gällande ledningar.

Karta 2: Kartan visar var i området det finns undantag från A-föreskrifterna gällande vägar.

Karta 3: Kartan visar var i området vissa B-föreskrifter gäller.

- 6 iläggningar av block, sten och grus i vattendraget,
- 7 anläggning och underhåll av demonstrationsyta för skogsbruk under perioden 2021 - 2030 i område markerat på karta 3,
- 8 jakt på mink och vildsvin samt bekämpning av främmande arter,
- 9 utsättningar av hotade arter där utsättningar krävs för att stärka artens möjlighet till långsiktig överlevnad i länet samt
- 10 undersökningar och dokumentation av mark, vatten, växt- och djurliv samt friluftsliv.

C. Med stöd av 7 kap. 30 § MB, om rätten att färdas och vistas i reservat, är det utöver vad som annars gäller förbjudet att:

- 1 tälta mer än två dygn i följd,
- 2 ställa upp husvagn eller husbil i reservatet kl 22-06,
- 3 framföra motordrivet fordon annat än på bilväg eller parkera annat än på anvisad plats,
- 4 bryta loss, knacka sönder, föra bort eller måla på sten och mineral,

- 5 skada, plocka eller samla in mossor, lavar eller svampar annat än enstaka exemplar. Förbudet gäller ej plockning av matsvamp.
- 6 inplantera för området främmande arter.

Dessutom är det förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

- 7 sätta upp tavla, affisch, skylt, snitsel eller göra inskrift,
- 8 använda fällor som dödar ryggradslösa djur,
- 9 anordna lägerverksamhet eller tävlingar samt att
- 10 utföra vetenskapliga undersökningar som innebär markering, insamling, fångst eller annan påverkan på naturmiljön.

Upplysningar

Länsstyrelsen vill upplysa om att föreskrifterna om begränsning av rätten att färdas och vistas i reservatet gäller omedelbart och även om beslutet överklagas (7 kap. 30 § MB).

Länsstyrelsen erinrar även om att andra lagar, förordningar och föreskrifter än reservatsföreskrifterna gäller i området. Av särskild betydelse för syftet med reservatet, eller som ett komplement till föreskrifterna, är bland andra:

16 § lag (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter

Under tiden den 1 mars-20 augusti ska hundar hållas under sådan tillsyn att de hindras från att springa lösa i marker där det finns vilt. Under den övriga tiden av året skall hundar hållas under sådan tillsyn att de hindras från att driva eller förfölja vilt, när de inte används vid jakt.

11 kap. miljöbalken, vattenverksamhet, samt lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet.

Med vattenverksamhet avses bland annat uppförande, ändring och utrivning av dammar, bortledning av vatten från eller grävning och rensning av vattenområden samt andra åtgärder i vattenområden om åtgärden syftar till att förändra vattnets djup eller läge. Även åtgärder som utförs för att avvattna mark eller som utförs för att sänka eller tappa ur ett vattenområde eller skydda mot vatten, när syftet med åtgärden är att varaktigt öka en fastighets lämplighet för ett visst ändamål är att betrakta som vattenverksamhet.

7 kap. 13-18h §§ miljöbalken, strandskyddsbestämmelser

Strandskyddsområde berör de delar av reservatet som ligger inom 100 meter från vattendrag, dvs en stor del av reservatet. Strandskyddsbestämmelsernas syfte är att trygga förutsättningarna för allmänhetens friluftsliv samt att bevara goda livsvillkor på land och i vatten för djur- och växtlivet. Åtgärder som kan skada eller motverka syftet med strandskyddet är förbjudna.

4 - 9 §§ artskyddsförordningen (2007:845), fridlysta arter

Många arter är fridlysta. Det innebär att djuren och växterna inte får skadas eller störas, och i många fall även att fortplantningsområden och viloplatsar är skyddade. Alla fåglar, groddjur, kräldjur, fladdermöss samt orkidéer är fridlysta, liksom skirmossa och ett urval av andra organismer.

2 kap. 1, 6 - 8 §§ kulturmiljölagen (1988:950), fornlämningar

De fasta fornlämningar som återfinns inom reservatet är skyddade enligt lag. Det är förbjudet att utan tillstånd rubba, ta bort, gräva ut, täcka över eller genom bebyggelse, plantering eller på annat sätt ändra eller skada en fast fornlämning. Riksantikvarieämbetet och Länsstyrelsen får vidta de åtgärder som behövs för att skydda, vårda och undersöka en fast fornlämning.

12 kap. 6§ miljöbalken

För verksamheter och åtgärder som kan ändra naturmiljön väsentligt krävs samråd med Länsstyrelsen, i de fall verksamheten eller åtgärden inte omfattas av tillståndsplikt eller anmälningsplikt enligt miljöbalken. Inom reservat kan t ex underhåll av ledningsgator eller vägar omfattas av samrådsplikt.

Hur man överklagar

Eventuellt överklagande skickas till halland@lansstyrelsen.se eller Länsstyrelsen, 301 86 Halmstad. Ange vilket beslut som överklagandet gäller, t.ex. genom att ange diarienumret. Skriv också vilken ändring som begärs.

För att överklagandet ska kunna prövas måste det komma in till Länsstyrelsen senast den 9 april 2021. Om den som överklagar är en part som företräder det allmänna, ska överklagandet dock ha kommit in inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

Länsstyrelsen skickar överklagandet vidare till Regeringen för prövning.

Kungörelse av beslut

Detta beslut kommer att kungöras i ortstidning och i länets författningssamling enligt 27 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt MB m.m.

Beslutet hålls tillgängligt på Länsstyrelsen i Hallands län och Länsstyrelsens hemsida www.lansstyrelsen.se/halland.

Beskrivning av området

Området utgörs av en morfologiskt välbevarad sträcka av Smedjeån med omgivande svämlövskogar och mader. I området finns även några mindre ädellövskogar. I berörd del av Smedjeån finns värdefulla strukturer som kvillar och blockrika sträckor med strömmande vatten och artrik bottenfauna med ovanliga arter. Längs åkanten finns på flera platser den rödlistade skirmossan. Delar av ån är klassad som limnisk nyckelbiotop.

Ån kantas av lövskog som tidvis översvämmas eller översilas av rörligt markvatten. Lövskogen är delvis klassad som skoglig nyckelbiotop och har en rik förekomst av död ved i olika nedbrytningsstadier. Trädskiktet utgörs till stor del av klibbal med inslag av björk, gran och i vis mån ask. Buskskiktet består huvudsakligen av pors och brakved.

På några platser finns ädellövskogar med bok och ek. Två av dem har betydande ålder och är klassade som naturvärdesobjekt.

I området finns även öppna örtrika gräsmarker, granplanteringar och före detta granplanteringar som numera är bevuxna med ungskog av björk.

Uppgifter om reservatet

Namn	Smedjeån Skönhult
Kommun	Laholm
Distrikt	Hishult
Areal	32,8 hektar
Lägesbeskrivning	500 meter nedströms Oxhultasjöns mynning, 4 km VNV Hishult, 7,5 km ONO Våxtorp.
Mittkoordinater (SWEREF 99 TM)	N 62565, E 39121

Naturgeografisk region	Region 11. Sydsvenska höglandets västdel
Vattenförekomst enligt vattendirektivet	SE625946 -133588 Smedjeån (Menlösabäcken-Oxhultasjön)
Naturvårdsregister-ID	2055004
Förvaltare	Länsstyrelsen
Fastigheter och särskilda rättigheter	se bilaga 3

Ärendets handläggning

Områdets höga naturvärden uppmärksammandes vid våtmarksinventeringen 1984 och vid nyckelbiotopsinventeringen 1996. Marken ingick i inventeringen av skyddsvärda statliga skogar (SNUS) och köptes år 2005 från Sveaskog för att bli naturreservat. För att ta fram underlag för reservatsbildning genomfördes en biotopkartering av Smedjeån 2006, och en naturvärdesbedömning av berörd åsträcka 2009. Förslaget på beslut och skötselplan var på remiss 18 juni till 15 september 2018. Synpunkter kom från Södra Hallands Kraft, Svenska kraftnät, en angränsande markägare, flera dammägare, Sportfiskarna, Laholms kommun, Skogsstyrelsen och Lagans vattenråd. Länsstyrelsen beslutade om naturreservat i området 27 november 2019 men beslutet överklagades av Trafikverket eftersom de inte fått möjlighet att lämna synpunkter på förslaget och eftersom undantaget för underhåll av allmänna vägar inte ansågs tillräckligt omfattande. Regeringen upphävde Länsstyrelsens beslut 17 juni 2020 med anledning av att Trafikverket är rättighetsinnehavare och inte getts möjlighet att yttra sig, och återförvisade ärendet till Länsstyrelsen för ny handläggning. Länsstyrelsen ändrade föreskrifterna så att underhåll av vägar tillåts, utom att visst underhåll av bron kräver tillstånd. Vidare uppdaterades bilagorna 2 (artförteckning) och 3 (rättigheter). Det nya förslaget på beslut och skötselplan var på remiss 7 december 2020 till 15 februari 2021. Svar efterfrågades enbart om man önskade komplettera eller ändra de synpunkter som lämnats in 2018. Svar kom från Södra Hallands Kraft, Telia/Skanova, Vattenfall, Trafikverket, ägaren till Horsabäcks kvarn samt en grannfastighet, Sportfiskarna, Laholms kommun, Skogsstyrelsen, och Havs- och vattenmyndigheten. SGU avstod från att yttra sig. Efter remissen ändrades förslaget så att det lättare går att reparera och gräva ner ledningar. Samtliga inkomna synpunkter och Länsstyrelsens bemötande av dessa redovisas i bilaga 4.

Länsstyrelsens bedömning

Motiv för Länsstyrelsens beslut

Smedjeån är utpekad som nationellt särskilt värdefullt vattendrag av Naturvårdsverket och Fiskeriverket och bör skyddas enligt den nationella strategin för skydd av vattenanknutna natur- och kulturmiljöer. Berörd sträcka har högt naturvärde i länets strategi för skydd av sötvattensmiljöer, och ska därmed prioriteras för skydd på regional nivå. Hela reservatet ingår i ett större område med värdefulla våtmarker som ska skyddas långsiktigt enligt Myrskyddsplan för Sverige. Inom reservatet utgörs de värdefulla våtmarkerna av svämlövskogar. Inom reservatet finns skogliga nyckelbiotoper och naturvärdesobjekt av skogstyper som är prioriterade enligt den nationella skogsstrategin nämligen ädellövskogar och svämlövnaturskogar. I anslutning till ån finns öppna blomrika gräsmarker. Närheten av olika naturtyper skapar en värdefull helhetsmiljö.

Värdena kan hotas av avverkning, dikning och annan negativ förändring av hydrologin, plantering av främmande trädslag, konkurrens från gran, exploatering samt fragmentering av biotoperna. Även åtgärder utanför reservatets gränser kan vara negativa för naturvärdena, och då särskilt åtgärder som kan påverka vattenföring och vattenkvalitet, spridningsbarriärer i vattendraget och utsättning/förekomst av främmande arter och stammar.

Då ett rationellt skogsbruk inte är förenligt med bevarandet av arterna och naturtyperna i området behövs någon form av långsiktigt skydd. Området kräver en del skötsel- och restaureringsinsatser vilket gör att en skötselplan behövs. Vidare krävs ordningsföreskrifter för att bevara områdets värden. Naturreservat är därmed den lämpligaste skyddsformen.

Beslutet följer riktlinjer för prioritering av naturreservatsskydd, Sveriges internationella åtaganden om skydd av den biologiska mångfalden samt bidrar till att uppnå miljökvalitetsmålen ”Levande sjöar och vattendrag”, ”Myllrande våtmarker”, ”Levande skogar” och ”Ett rikt växt och djurliv”.

Beslutets förenlighet med riksintressen, planer och områdesbestämmelser

Området ingår i riksintresse för naturvård (MB 3 kap. 6 §) och reservatsbeslutet bedöms vara förenligt med riksintresset.

Reservatet ligger till stor del inom strandskydd. Reservatet är förenligt med strandskyddsbestämmelsernas syfte.

I gällande översiktsplan (Framtidsplan 2030) har området strax norr om reservatet angetts som lämpligt för vindkraftsetablering och en vindkraftspark har uppförts i nära anslutning till reservatet.

Länsstyrelsen bedömer att detta beslut är förenligt med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurser samt med den för området gällande översiktsplanen.

Intresseprövning

Länsstyrelsen anser, vid en intresseprövning enligt 7 kap. 25 § miljöbalken, att avgränsningen av området, reservatets omfattning och föreskrifternas utformning i detta beslut innebär en rimlig balans mellan de värden som skall skyddas och det intrång detta innebär för enskilds rätt att använda mark och vatten.

Konsekvensutredning vid regelgivning

Enligt 4 § förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, ska Länsstyrelsen vid beslut om ordningsföreskrifter formulerade med stöd av 7 kap. 30 § MB göra en konsekvensutredning av kostnadsmissiga och andra konsekvenser i den omfattning som behövs. Enligt 5 § samma förordning kan Länsstyrelsen, om den bedömer att det saknas skäl att genomföra en konsekvensutredning, besluta om ordningsföreskrifter utan att göra en konsekvensutredning.

Länsstyrelsen bedömer att det saknas skäl att genomföra en konsekvensutredning av de ordningsföreskrifter som beslutas i detta ärende.

Medverkande i beslutet

Detta beslut har fattats av landshövding Brittis Benzler. I handläggningen av ärendet medverkade länsråd Jörgen Peters, naturvårdsdirektör Henrik Martinsson, och naturvårdshandläggare Viveka Strand. Den sistnämnda har varit föredragande.

Brittis Benzler

Viveka Strand

Detta beslut har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Bilagor

- Bilaga 1 Skötselplan
- Bilaga 2 Rödlistade och regionalt intressanta arter
- Bilaga 3 Fastigheter och särskilda rättigheter
- Bilaga 4 Sammanställning över inkomna synpunkter

Så här hanterar vi dina personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa hittar du på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.